

2. Bulah I. S. Psihologiya osobistlnogo zrostannya pldlitka : [monograflya] / Iryna Sergiyivna Bulah. – K. : NPU Im. M. P. Dragomanova, 2003. – 340 s.
3. Kanishevska L. V. Krokuemo do sotsialnoyi zrllosti : [nauk.-metod. poslb.] / L. V. Kanishevska. – K. : In-t problem viovannya NAPN UkraYini, 2011. – 175 s.
4. Kanishevska L. V. Viovannya sotsialnoyi zrllosti starshoklasniklv zagalnoosvltlnh shkll-Internatlv u pozaurochnly dlyalnosti : monograflya / Lyubov Viktorivna Kanishevska. – K. : HmTsNP, 2011. – 368 s.
5. Kobzar B. S. Spetsifika pozaurochnoYi viovnoYi roboti z uchnyami shkll-Internatlv dlya dltey-sirt, ta dltey, yakl zalishilysya bez plkluvannya batklv / B. S. Kobzar, E. P. Postovoytov. – K. : Stilos, 1997. – 311 s.
6. Potapchuk L. V. Psihologlchnl osoblivostl stanovlennya osobistlnoyi zrllosti starshoklasniklv : dis. ... kand. psihol. nauk : 19.00.07 / Potapchuk Lyudmila Volodimirivna. – Lutsk, 2001. – 205 s.
7. Praktikum z pedagogiki: navchalniy poslbnik [za zag. red.. O.A.Dubasenyuk, A.V. Ivanichenka]. –K.: Pedagogika, 1990. – 232 s.
8. Sopivnyk I.V. Teoriia i praktyka vykhovannia moralnoi vidpovidalnosti silskoi molodi [Tekst] : dys... dok. ped. nauk: 13.00.07 / Sopivnyk Iryna Vitaliivna; Natsionalnyi universytet bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. – K., 2014. – 494 s.

**ВОСПИТАНИЕ ОТВЕТСТВЕННОСТИ У СТАРШИХ ПОДРОСТКОВ ВО
ВНЕУРОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
Л. В. КАНИШЕВСКАЯ**

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы воспитания ответственности у старших подростков во внеурочной деятельности. Рассматриваются формы воспитания ответственности у старших подростков.

Ключевые слова: ответственность, старшие подростки, формы воспитания ответственности, внеурочная деятельность.

**TRAINING OF RESPONSIBILITY FOR OLDER TEENAGERS IN
EXTRACURRICULAR ACTIVITY
L. V. Kanishevska**

Abstract. The article deals with training responsibility of older teenagers in extracurricular activity. Reveals the forms for training responsibility of older teenagers.

Keywords: responsibility, olderteenagers, forms of trainingfor responsibility. extracurricular activity.

УДК 378.14:005:339.54

**ФУНДАМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СТАН ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ**

С. Г. КАЧМАРЧИК, здобувач

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail : lanochka_25@rambler.ru

© С. Г. Качмарчик, 2016

Анотація. У статті розглянуто стан проблеми та тенденції фундаментальної підготовки майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності. Зазначено, що впровадження у навчальний процес активних групових та індивідуальних методів, а саме: ділових та сюжетно-рольових ігор, тренінг-методу, методу кейсів та “мозкового штурму” будуть сприяти вирішенню цієї проблеми у майбутньому. У статті визначена сутність основних педагогічних умов, їх роль та необхідність використання, а також викладені основні блоки дисциплін для повного оволодіння професією за фахом.

Ключові слова: професійна підготовка менеджерів зовнішньоекономічної діяльності, менеджер “нового професіоналізму”, сучасні педагогічні технології, інтерактивні методи навчання, ділова гра, метод кейсів, “мозковий штурм”, тренінг-метод, дисципліни програмно-методичного блоку, цикл дисциплін

Актуальність (Introduction). Інтеграція української професійної освіти у світову освітню систему, участь України у світових економічних процесах, розширення міжнародних контактів, співпраця з закордонними партнерами і перехід до інформаційного суспільства зумовили зміни в сучасній системі підготовки фахівців у вищих навчальних закладах з метою формування конкурентоспроможного і компетентного фахівця, здатного здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на міжнародному ринку праці.

Актуальність досліджуваної нами проблеми пояснюється насамперед тим, що спеціальність менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (надалі ЗЕД) на сьогоднішній день є однією з найважливіших спеціальностей в Україні і користується високим попитом серед сучасної молоді, а менеджери ЗЕД – це специфічний соціальний прошарок людей, які мають значний вплив на економічне життя суспільства. Це зумовлене тим, що рівень відкритості економіки України є досить високим і зовнішньоекономічна діяльність країни стає чинником економічного розвитку. Відповідно до цього в Україні відчувається гостра потреба в кваліфікованих менеджерах, фахівцях-міжнародниках. Отже не випадково, що велика кількість вищих навчальних закладів виявили бажання проводити підготовку майбутніх менеджерів ЗЕД.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Проблема розвитку професійної діяльності менеджерів, їхньої фахової підготовки займалися В. Авдєєв, Л. Балабанова, О. Биконя, О. Віханський, І. Герасимова, В. Данюк, О. Капітанець, О. Кириченко, О. Кузьмін, О. Мельник, Л. Паращенко, Е. Уткін, М. Мескон, Ф. Хедоурі, П. Вейлл, Д. Френсіс, М. Шоу та ін.; педагогічні аспекти підготовки менеджерів висвітлені в працях Н. Волкової, В. Козакова, А. Кредісова, А. Є. Панченко, М. Фоміна; В. Боднар, А. Вербицький, В. Вергас, В. Гузєєва та інш. приділили значну увагу впровадженню в навчальний процес сучасних педагогічних технологій.

Однак проблема дотепер залишається невирішеною. В її межах чітко окреслюються гострі суперечності, зокрема, між потребою у фахівцях, які здатні компетентно здійснювати професійну діяльність на міжнародному рівні, та відсутністю цілісного, системного, інформаційного й організаційного забезпечення фахової підготовки; багатогранністю професійної підготовки й вимогою інтегрованого особистісного становлення майбутніх фахівців у галузі менеджменту ЗЕД.

Мета (Purpose) статті полягає у дослідженні та аналізі стану проблеми фундаментальної професійної підготовки студентів спеціальності “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”.

Методи (Methods). У процесі дослідження застосовано наступні методи: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, вивчення передового досвіду.

Результати (Results). На даний час активно розробляються загальні характеристики менеджера майбутнього, обґрунтовується роль професійного навчання в його формуванні. Іноземними експертами відмічається, що в перспективі головне завдання менеджера буде полягати в інтегруванні невизначеності в систему прогнозування, прийняття рішень і в організаційну структуру, що вимагає від менеджера “нового професіоналізму” в здатності до адаптації, нововведень та постійних змін.

У працях українських вчених чітко відстежується єдність поглядів на те, що потрібно створювати свою власну українську модель менеджменту, не механічно запозичувати досвід закордонного менеджменту, а відбирати з нього ті елементи, які можуть ефективно використовуватися в Україні у теперішній перехідний період і в майбутньому.

Багато дослідників цієї проблеми вважають, що фахівець з менеджменту ЗЕД повинен мати фундаментальну підготовку. У той же час, вони визнають деякі труднощі, пов’язані з наявністю прогалів між освітнім рівнем спеціалістів і неналежним рівнем їхньої готовності до діяльності у мінливих соціально-економічних умовах. Основні шляхи подолання цих труднощів вони вбачають у кардинальній зміні змісту професійної підготовки фахівців у ВНЗ і підвищенні якості освіти, оптимальному використанні сучасних інтерактивних технологій навчання.

Дослідивши методику і практику професійної підготовки менеджерів за кордоном відзначимо, що найважливішими методами в навчальному процесі є: лекція, під час якої студентів знайомлять з новим матеріалом, висвітлюють проблеми, окреслюють напрямки для самостійної роботи; семінарські заняття, протягом яких здійснюється детальне вивчення та аналіз управлінських проблем; ділові ігри та метод кейсів, які максимально наближені до практичних проблем управлінської справи.

Хочемо зазначити, що проведення занять у формі ділових ігор дозволяє ілюструвати, збагачувати теоретичний матеріал і найбільш ефективно закріплювати його розуміння в ході практичної діяльності студента. Ділові ігри, які проводяться викладачем під час занять, сприяють формуванню у нього стійких стереотипів виконання професійних функцій [1, с. 269 – 270].

Фундаментальна теоретична підготовка, безумовно, є показником професіоналізму майбутнього менеджера, але також не слід забувати, що для успішної кар’єри керівника не досить мати лише належний рівень підготовки з менеджменту, маркетингу, бізнесу, тощо. Важливо вміти використовувати ці знання, розвивати менеджерські навички, володіти мистецтвом керування підлеглими [5, с. 293].

Майбутнім менеджерам потрібна не тільки солідна професійна база знань, набутих у вищому навчальному закладі, але й обов’язково володіти іноземними мовами в професійному аспекті. Володіння іноземною мовою майбутніми фахівцями розглядається нині як атрибут інтелектуального розвитку людини з вищою освітою і умова успішної діяльності у сфері виробництва і менеджменту. Адже менеджер ЗЕД повинен не тільки досконало володіти знаннями професійного спрямування, але також вільно вести конструктивний

професійний діалог з іноземними партнерами по бізнесу, дотримуватись норм культурної та ділової етики.

Про діяльність менеджера можна реально судити тільки за економічними показниками успіхів чи невдач. В цей момент і відбувається злиття менеджменту-науки з менеджментом-практикою. Але щоб воно відбулося, для студентів — майбутніх менеджерів, необхідно точно визначити склад досліджуваних ними дисциплін.

В умовах ринкових відносин, які постійно змінюються, менеджер повинен постійно "зазирати у майбутнє". Іншими словами, вивчаючи діючий ринок, менеджер повинен не тільки вловлювати його поточну динаміку (за допомогою обліку, статистики), а й прогнозувати його перспективний розвиток (а тут не обійтися без інформатики, математики та ряду інших дисциплін). Більш того, хороший менеджер покликаний сприяти створенню нового ринку. Для цього потрібно володіти маркетингом і проектуванням інновацій, а це потребує цілого комплексу різноманітних знань.

Менеджер, як вже зазначалося, завжди співпрацює з людьми та організовує їх роботу. Це означає, що він має володіти достатнім рівнем психологічних та соціологічних дисциплін. Відомо, що чим вищий рівень підготовки менеджера, тим краще його відносини з персоналом. Недосконалі відносини з персоналом неминуче призводять до зниження ефективності роботи останнього. І, нарешті, найголовніше. Висока ефективність роботи будь-якого підприємства багато в чому залежить від збалансованої роботи всіх його підрозділів та від організації діяльності добре підбраного персоналу.

Розробка парадигми професійної підготовки менеджера ЗЕД є актуальним завданням сучасної професійної педагогіки. У процесі такої підготовки закладаються основи фахового, економічного та логіко-інформаційного мислення, формується світоглядна концепція спеціаліста, накопичуються необхідні знання, виробляються навички та вміння [6, с. 234]. Кожен із напрямів підготовки передбачає отримання певної системи знань і вмінь, які досягаються через засвоєння предметів відповідного циклу, поєднання теоретичної підготовки з практикою та самостійною роботою студента.

Тривалий час цій проблемі в нашій країні не приділялась належна увага, оскільки це потребує активних пошуків у визначенні змісту й методів її розв'язання. Адже майбутнім менеджерам потрібна не тільки солідна теоретична база знань, але й правильно сформована професійна культура, яка є запорукою їх подальшого зростання як конкурентоспроможних фахівців. Фундаментальна професійна підготовка майбутніх менеджерів у вищих навчальних закладах є досить складним і тривалим процесом і передбачає вироблення комплексу якостей особистості, необхідних для виконання професійних завдань. І. Бех зазначає, що «входження у професійну діяльність потребує від людини не тільки наполегливості щодо оволодіння засобами професійної діяльності, а й значної перебудови самосвідомості і всієї свідомості в цілому» [2, с. 229].

Успішній професійній підготовці майбутніх менеджерів ЗЕД, на нашу думку, буде сприяти, по-перше, заміна застарілих методик навчально-виховного процесу на використання сучасних психолого-педагогічних механізмів, зосереджених на розкритті особистості майбутнього менеджера, по-друге, створення інтерактивного навчального середовища. І третє, не менш важливе, – це зміна ролі педагога з головного носія інформації на помічника студентів у їхньому науковому пошуку, створення партнерських відносин між

педагогом та студентом.

Складовими професійної підготовки майбутніх менеджерів ЗЕД є: теоретична, яка включає цикл гуманітарних, природничо-наукових, загальноекономічних, професійно-орієнтованих дисциплін та практична підготовка, яка включає навчальну, технологічну, організаційну, виробничу практику [3, с. 11].

Призначення професійно орієнтованих дисципліни, полягає в тому, щоб надати студентам такі знання та розвинути уміння, які необхідні для розуміння об'єктів, суб'єктів, процесів та інструментів менеджменту і маркетингу зовнішньоекономічної діяльності. В свою чергу професійно орієнтовані дисципліни поділяються на варіативну і нормативну частину. Так зміст нормативної частини навчального матеріалу, визначається освітніми стандартами. Зміст і структура варіативної частини визначається окремим ВНЗ. Професійно орієнтовані дисципліни нормативного блоку мають відповідну базу для формування професійної культури майбутніх менеджерів ЗЕД. Студент, який готує себе до трудової діяльності в сфері менеджменту ЗЕД має досконало оволодіти дисциплінами наступних циклів:

1) гуманітарний, соціальний та економічний цикл дисциплін (політологія, культурологія, іноземна мова (бажано дві чи більше), філософія, соціальна психологія, складні (комплексні) організації, управління кадрами, основи динамічних систем, методи дослідження науки про поведінку, етика та норми моралі, економіка, економічна теорія, основи макроекономіки, основи мікроекономіки, політична економія й історія, статистика, бухгалтерський облік; фінанси і банківська справа, планування, податкова система, біржа та інш.).

2) математичний та природничо-науковий цикл дисциплін (вища математика, прикладна математика, математичні моделі, ЕОМ та програмування, інформатика, інженерна графіка, передові комп'ютерні системи та інш.). Вивчення дисциплін перших двох блоків дисциплін відбувається, в основному, на перших курсах та має за мету створення загальнокультурного підґрунтя для спеціальної підготовки. Майбутньому менеджеру ЗЕД знайомство, скажімо, з філософією та культурологією допоможе розширити світогляд, познайомити з сучасними тенденціями та поглядами науки, що в майбутньому позитивно вплине на засвоєння професійних дисциплін.

3) загально-професійний цикл дисциплін (загальна теорія менеджменту, інструментарій менеджменту, менеджмент ЗЕД, менеджмент міжнародного бізнесу, управління фінансами, управління кадрами, управління організаціями, управління нововведеннями, управління маркетингом, види і зв'язки в маркетингу, маркетингові моделі, стратегія маркетингу, реклама та інш.). Предмети загально-професійного циклу мають дати знання та сформувати вміння та навички, необхідні для праці за спеціальністю. В цей цикл входять дисципліни, які складають основу майбутньої професії.

4) спеціальні дисципліни (управління інформаційними системами, передові системи обґрунтування рішень, прийняття конкуруючих рішень та інш.). Останній цикл дисциплін включає предмети, які дозволяють у повній мірі оволодіти окремими аспектами майбутньої професійної діяльності. Особливо важливим в навчальному процесі є співвідношення блоків дисциплін, послідовність і ступінь обов'язковості вивчення дисциплін.

Висновки і перспективи (Discussion). Підсумовуючи, слід зазначити, що кожна зі згаданих дисциплін програмно-методичного блоку робить свій внесок в процес формування професійної культури майбутніх менеджерів

ЗЕД. Тому, збагачуючи ці дисципліни власними доробками, ми розкриваємо особливості даного феномену, наголошуючи на тому, що сформованість основних компонентів професійної культури, є запорукою успішної професійної діяльності майбутніх менеджерів ЗЕД.

На даний час у вузах недосконало представлена підготовка менеджерів ЗЕД засобами активних методів навчання. Застосування інтерактивних методів у навчання носить епізодичний характер і в основному залежить від особистості самого викладача та його уподобань щодо методики викладання певної дисципліни. Ігрові методи навчання, а саме ділові ігри, метод кейсів, ситуативний метод, "мозкові штурми", тренінг-метод спрямовані не тільки на предметне оволодіння фахом, але й сприяють формуванню соціальних аспектів діяльності майбутніх менеджерів ЗЕД, їхньому особистісному та професійному розвитку. Впровадження групових та індивідуальних активних методів навчання в систему підготовки дасть можливість сформуванню таких особистісних риси менеджерів, які дозволять успішно працювати в умовах жорсткої конкуренції на вітчизняному та зарубіжних ринках.

Список використаних джерел

1. Альбуханова-Славская К. А. Деятельность и психология личности. – М. : Просвещение, 1980. – 335 с.
2. Бех І. Д. Виховання сучасної вузівської молоді // Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи : зб. наук. праць. – К. : Знання, 2000. – 520 с.
3. Дахно І. І. Навчальна програма дисципліни "Вступ до спеціальності "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" (для бакалаврів, спеціалістів). – МАУП, 2005. – 15 с.
4. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навчальний посібник. – К. : ЦУЛ, 2002. – 172 с.
5. Завадський Й. С. Менеджмент: Management. – Т.1. – Вид. 2-е. К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу. 1998. – 542 с.
6. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – К. : Знання-Прес, 2002. – 384 с.
7. Сергеева Л. М. Управлінські навички молодшого спеціаліста: теорія і методика формування: Монографія / За ред. С. Сисоєвої. – К. : "К", 2001. – 202 с.

References

1. Albuhanova-Slavskaja K. A. Dejatel'nost' i psichologija lichnosti. – M. : Prosveschenie, 1980. – 335 s.
2. Beh I. D. Vyhovannia suchasnoi vuzivskoi molodi // Filosofija osvity XXI stolitta: problemy i perspektivy: zb. nauk. prac. – K. : Znanna, 2000. – 520 s.
3. Dahno I. I. Navchalna programa dyscypliny "Vstup do specialnosti "Menedgment zovnishnioeconomichnoi dijialnosti" (dlia bacalavriv, specialistiv). – MAUP, 2005. – 15 s.
4. Drozdova G. M. Menedgment zovnishnioeconomichnoi dijialnosti pidpryemstva: Navchalnyi posibnyk. – K. : CUL, 2002. – 172 s.
5. Zavadskyy J. S. Menedgment: Management. – T.1. – Vyd. 2-e. K. : Ukrainsko-finskyi instytut menedgemntu s biznesu. 1998. – 542 s.
6. Kyrychenko O. A. Menedgment zovnishnioeconomichnoi dijialnosti: Navch. posib. – K. : Znanna-Pris, 2002. – 384 s.
7. Sergeeva L. M. Upravlinski navychky molodshogo specialista: teorija i metodyka formuvanna: Monografija / Za red. S. Sysoevoi. – K. : "K", 2001. – 202 s.

**ФУНДАМЕНТАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ МЕНЕДЖЕРОВ
ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ:
СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ И ТЕНДЕНЦИИ**

С.Г. Качмарчик

Аннотация. В статье рассматривается состояние проблемы и тенденции фундаментальной подготовки будущих менеджеров внешнеэкономической деятельности. Указано, что использование в учебном процессе активных групповых и индивидуальных методов, а именно: деловых и сюжетно-ролевых игр, тренинг-метода, метода кейсов и “мозгового штурма” будут способствовать решению этой проблемы в будущем. В статье определена суть основных педагогических условий, их роль и необходимость использования, а также изложены основные блоки дисциплин для полного овладения профессией по специальности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка менеджеров внешнеэкономической деятельности, менеджер “нового профессионализма”, современные педагогические технологии, интерактивные методы обучения, деловая игра, метод кейсов, “мозговой штурм”, тренинг-метод, дисциплины программно-методического блока, цикл дисциплин

**FUNDAMENTAL TRAINING OF FUTURE MANAGERS OF FOREIGN
ECONOMIC ACTIVITY: STATE OF PROBLEM AND TRENDS**

**S. KACHMARCHYK, applicant for candidate degree, National University of
Life and Environmental Sciences of Ukraine**

Abstract. The article describes state of the problem and trends of fundamental training of future managers of foreign economic activity. It is noted that the implementation of active group and individual methods into studying process; namely business and role plays, training method, case studies and "brainstorming" will contribute to solving this problem in future. The essence of basic pedagogical conditions, their role and need to use them is defined. Basic disciplines blocks for mastering the profession on specialty are laid out.

Integration of Ukrainian professional education into the world educational system, Ukraine's participation in global economic processes, the expansion of international contacts and cooperation with foreign partners and the transition to information society led to changes in modern system of training in higher educational institutions in order to create a competitive and competent specialist who can perform foreign economic activity in the international market.

In modern pedagogical science and practice special attention pays to the issues of development of managers' professional training system, justification of graduates models – future manager, analysis of curriculum for managers training, their methodological and information support, research of main directions of managers professional training restructuring in higher educational institutions, humanization of managerial education.

Managers training in higher education should be realized according to economic, humanitarian and technical basis and should ensure students getting, both professional knowledge in the field of organization and management, economics, finance, marketing, and humanitarian knowledge in psychology, pedagogy, sociology, by which future manager will obtain high psychological reliability of actions, communicative abilities, skills for making the best decisions.

Nowadays, training of managers of foreign economic activity in higher edu-

cational institutions by means of interactive methods of training is represented imperfectly. The use of interactive methods in training is of episodic character and largely depends on the personality of a teacher and his preference for particular methods in discipline teaching. Playing learning methods such as business games, case study method, situational method, "brainstorming", training method are aimed not only at fluent specialty mastering, but also contribute to the formation of social aspects of future managers of foreign economic activity, their personal and professional development. Group and individual active methods implementation into training will make it possible to form such personality traits of managers that will allow working successfully in highly competitive domestic and international markets.

Keywords: professional training of managers of foreign economic activity, manager of "new professionalism", modern pedagogic technologies, interactive methods of training, business role-play, case method, brainstorming, training method, disciplines of program and methodic cycle, discipline cycle.

УДК 371.134 (072)

ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ІНТУЇЦІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ПЕРЦЕПТИВНОЇ ТЕХНІКИ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

І. І. КИРИЧОК, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

E-mail: inn29757890@yandex.ru

В. Я. ТЕРЕЩЕНКО, викладач кафедри прикладної лінгвістики
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

E-mail: twins-05@mail.ru

Анотація. Стаття присвячена проблемі формування вмінь та навичок педагогічної інтуїції як складової перцептивної техніки у майбутніх вчителів початкової школи. Значна увага авторів зосереджується на характеристиці понять «перцептивна техніка», «інтуїція», «педагогічна інтуїція». Розкрито окремі технологічні аспекти процесу розвитку педагогічної інтуїції, зокрема визначено основні форми розвитку вмінь та навичок педагогічної інтуїції у майбутніх вчителів під час вивчення курсів «Сучасні педагогічні технології» та «Основи педагогічної майстерності», серед яких: використання у педагогічному процесі інтерактивних методів навчання, методу портфоліо під час семінарських занять, використання тренінгового комплексу, спеціальні індивідуальні завдання, які виконують майбутні вчителі під час педагогічної практики в школі. Схарактеризовано основні форми розвитку вмінь та навичок педагогічної інтуїції майбутніх учителів початкової школи. Наведено результати виконання методик, які дали змогу виявити ставлення студентів до необхідності прояву інтуїції в професійній діяльності педагога; порівняти рівні інтуїтивних здібностей студентів на першому та останньому етапах навчання за фахом. Виконання педагогами різних вікових категорій методик під час експерименту уможливило здій-

© І. І. Киричок, В. Я. Терещенко, 2016